

Odilia van Wijk

Studentnummer: 1058005

Hogeschool Leiden
Docentbegeleider: Lia

StopLoverboysNU
Stagebegeleider: Martine

Hogeschool Leiden
Zernikedreef 11 Leiden

StopLoverboysNU
Herenhof 217.1 Alphen aan den Rijn

Stageopdracht: Onderzoeksrapport

Alphen aan den Rijn.

Startdatum onderzoek: 24 februari 2014

Geplande einddatum onderzoek: 6 juni 2014

Managementsamenvatting

Op 24 februari 2014 heeft stichting StopLoveboysNU met als opdrachtgever Martine de opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren naar de impact van de voorlichting bij jongeren. Het onderzoek moet een beeld geven over de impact van de voorlichtingen. Daarnaast zal de onderzoeker een aantal suggesties/aanbevelingen schrijven voor de stichting.

De aanleiding van het onderzoek waren de reacties op de voorlichting. De stichting kreeg vaak de reactie dat de voorlichting indruk heeft gemaakt. De stichting wil door het onderzoek weten wat de impact van de voorlichting is op jongeren tussen de 12 en 16 jaar. Daarbij is het niet alleen belangrijk om te kijken hoe de doelgroep de voorlichting ervaart, maar ook naar welke onderdelen van de voorlichting als meest nuttig/leerzaam wordt ervaren.

Gedurende twee maanden zijn er respondenten geworven. Allereerst is er begonnen met het schrijven van een plan van aanpak. Daarna is het meetinstrument ontwikkeld en zijn de enquêtes afgenomen. Na het afnemen van de respondenten zijn de gegevens verwerkt en werden de resultaten geïnterpreteerd. Tot slot is er van het gehele onderzoek een onderzoeksrapport geschreven.

Uit het onderzoek blijkt dat meer dan 90% aangeeft de voorlichting zeer goed en nuttig te vinden. De voorlichting krijgt gemiddeld een acht als het gaat om het ervaren van hoe heftig de voorlichting is. Uit de resultaten blijkt dat er geen verschil is in de belevingswereld van jongens en meiden. Ook de leeftijd of het opleidingsniveau hebben geen invloed op de belevingswereld.

Het advies luidt om het onderzoek te herhalen, maar om dan voornamelijk te kijken naar de gedragsintentie van de jongeren en of ze deze gedragsintentie ook daadwerkelijk gaan uitvoeren. Hiermee wordt bedoeld of de jongeren het gedrag wat ze aangeven te gaan veranderen ook daadwerkelijk gaan veranderen. Wat de jongeren willen veranderen is terug te vinden in de resultaten.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	1
Voorwoord	3
1. Inleiding	4
2. Inhoudelijke oriëntatie	5
3. Onderzoeksvraag en definiëring begrippen	6
3.1 Doelgroep	6
3.2 Probleemstelling	6
3.3 Algemene onderzoeksvraag	6
3.4 Deelvragen	6
3.5 Doelstelling onderzoek	6
3.6 Definitie begrippen	6
4. Achtergrond informatie en theorie	7
Achtergrond informatie voorlichting	7
Theorie	8
3.1 Doelgroep	8
3.2 Loverboys en slachtoffers	11
3.3 Theorieën	14
5. Methoden	17
5.1 Methodische karakterisering	17
5.2 Populatie/steekproef	17
5.3 Onderzoeksinstrument en materiaalverzameling	17
6. Resultaten	20
6.1 Algemene resultaten	20
6.2 Resultaten deelvragen	23
7. Conclusie en discussie	28
Conclusie hoofdvraag	28
Conclusie per deelvraag	28
Discussie	29
Kritische blik	30
8. Aanbevelingen en suggesties	31
Literatuur	32
Bijlagen	33
Enquête	33
Reacties van respondenten	34

Voorwoord

In dit onderzoeksrapport vindt u de ontwikkelingen rondom het onderzoek. Het rapport is geschreven in opdracht van mevrouw Spaans van stichting StopLoverboysNU. Het is geschreven voor de opdrachtgever, maar ook voor andere die interesse hebben in het onderzoek.

Als student Toegepaste Psychologie aan de Hogeschool Leiden heb ik tijdens mijn vijf maanden durende stage met veel plezier en interesse gewerkt aan dit onderzoek. Ik heb mijn opgedane kennis van de eerste twee en een half jaar nu in de echte praktijk kunnen brengen.

Voor het onderzoek ben ik heel Nederland doorgereisd om na iedere voorlichting de enquêtes af te nemen om zo de gewenste resultaten te kunnen behalen.

Dankwoord

Ik wil een dankwoord uitspreken naar mijn stagebegeleider Martine en Anita de Wit die ervoor hebben gezorgd dat ik dit onderzoek kon uitvoeren bij de stichting. Ook wil ik mijn docentbegeleider Lia bedanken waarbij ik altijd terecht kon voor vragen. Daarnaast wil ik mijn supervisor Roos Bonnier bedanken voor haar kritische blik naar mijn onderzoek.

Ook ben ik alle respondenten dankbaar die mij hebben geholpen met het invullen van de enquêtes en de docenten die mij de ruimte gaven om een onderzoek te doen binnen de school. Zonder hen inzet was het niet mogelijk geweest om dit onderzoek uit te voeren.

Ik wens u veel plezier het lezen van het onderzoeksrapport. Mocht u vragen hebben dan kunt u te allen tijde contact met mij opnemen door te mailen naar:

odilia@stoploverboys.nu

Naam: Odilia van Wijk

Datum: 21 mei 2014

1. Inleiding

Voor u ligt het onderzoeksrapport van het onderzoek dat in opdracht van stichting StopLoverboysNU is uitgevoerd.

StopLoverboysNU is een stichting die zich inzet voor slachtoffers van loverboys. Een belangrijk doel van de stichting is preventie door middel van advies en voorlichting. In overleg met de opdrachtgever Martine en de onderzoeker Odilia van Wijk is overlegd dat er onderzoek wordt gedaan naar de impact van de voorlichting bij jongeren.

In het tweede hoofdstuk vindt u een inhoudelijk oriëntatie waarin wordt beschreven of er al eerder onderzoek gedaan is naar dit onderwerp. In het derde hoofdstuk staan de onderzoeksvragen beschreven en worden begrippen uitgelegd. In het vierde hoofdstuk wordt het theoretisch kader beschreven. In het daarop volgende hoofdstuk wordt de onderzoeksmethode beschreven en verantwoord. In hoofdstuk zes staan de resultaten beschreven en in hoofdstuk zeven vindt u de conclusie en discussie van het onderzoek. In hoofdstuk acht staan de aanbevelingen en suggesties. En tot slot vindt u een literatuurlijst en de bijlagen.

2. Inhoudelijke oriëntatie

Er is nog niet eerder onderzoek gedaan naar de impact van de voorlichtingen die stichting StopLoveboysNU geeft. Aangezien het gaat om het eerste onderzoek kan er niet worden gekeken naar andere onderzoeken.

Wel heeft er een inhoudelijke oriëntatie plaatsgevonden tussen de onderzoeker en de opdrachtgever(s). Tijdens dat gesprek zijn er duidelijke afspraken gemaakt over het onderzoek. De afspraken hadden betrekking op wat er onderzocht zou worden en hoe de respondenten worden bereikt. Daarnaast is tijdens dit gesprek afgesproken dat er regelmatig contact is tussen de onderzoeker en de opdrachtgever om te bespreken wat de voortgang van het onderzoek is.

3. Onderzoeksvraag en definiëring begrippen

3.1 Doelgroep

De doelgroep voor dit onderzoek zijn mannelijke en vrouwelijke jongeren (adolescenten) tussen de 12 en 24 jaar die naar school gaan en wonen in Nederland.

3.2 Probleemstelling

Welke factoren van de voorlichting dragen bij aan een leerzame voorlichting?

3.3 Algemene onderzoeksvraag

Hoe wordt de voorlichting ervaren door de doelgroep?

3.4 Deelvragen

- Is er een verschil meetbaar van de impact van de voorlichting tussen jongens en meisjes?
- Is er een meetbaar verschil van de impact van de voorlichting en de leeftijd van de jongeren?
- Is er een meetbaar verschil van de impact van de voorlichting met betrekking tot opleidingsniveau?
- Welke onderdelen van de voorlichtingen worden als meest nuttig ervaren?
- Welke veranderingen willen de jongeren gaan maken na het krijgen van de voorlichting?
- Wat hebben de jongeren gemist tijdens de voorlichting?

3.5 Doelstelling onderzoek

Op 20 juni 2014 is het onderzoeksrapport klaar waarin wordt beschreven hoe de voorlichtingen worden ervaren door de jongeren, of er meetbare verschillen naar voren komen in leeftijd, geslacht en opleidingsniveau, wat de jongeren gaan veranderen en wat de meest nuttige/leerzame onderdelen zijn van de voorlichting volgens de doelgroep.

3.6 Definitie begrippen

In onderstaande tabel staan begrippen beschreven die kunnen voorkomen in het onderzoeksrapport. Achter het begrip staat de definitie van het begrip passend bij dit onderzoek.

Begrip	Definitie
Loverboy	Een loverboy is een jongen/man die meisjes in de prostitutie wil krijgen. Dit doet hij door haar te verleiden, chantage en met geweld. Een loverboy is een mensenhandelaar.
Vlinder(s)	De slachtoffers van loverboys worden bij StopLoverboysNU vlinders genoemd.
Lovergirl	Een meisje die andere meisjes ronselt voor haar loverboy. De lovergirl zorgt ervoor dat er andere meisjes in de prostitutie terecht komen.

4. Achtergrond informatie en theorie

Achtergrond informatie voorlichting

De voorlichting wordt gegeven door Anita de Wit en één of meerdere Vlinders. In de periode van februari 2014 t/m juni 2014 heeft ook Odilia van Wijk, stagiaire vanuit de Hogeschool Leiden, een stuk van de voorlichting gegeven.

Om het onderzoek zo betrouwbaar mogelijk te houden hebben alle respondenten ongeveer dezelfde voorlichting gekregen. Alle voorlichtingen duurde gemiddeld twee uur en alle onderdelen werden besproken. Hieronder zullen de onderdelen uit de voorlichting kort worden toegelicht.

Introductie

Tijdens de introductie zal er eerste wat informatie worden gegeven over de stichting. Hierbij is het belangrijk dat de drie doelen van de stichting worden verteld. Daarna zal er kort worden verteld wie er allemaal mee is naar de voorlichting. Daarbij wordt aangegeven dat ze later kennis zullen maken met Anita en de Vlinder die mee is. Ik zal mezelf voorstellen en vertellen wat ik doe binnen de stichting. Tot slot wordt er aangegeven dat ik bezig ben met een onderzoek. Op het moment dat de deelnemers binnen de doelgroep vallen dan zal er gevraagd worden of ze aan het einde van de voorlichting de enquête willen invullen.

Stellingen/vragen

Tijdens het onderdeel stellingen/vragen zullen er vragen worden gesteld aan de deelnemers en er zullen stellingen worden voorgelegd. Een aantal voorbeeldvragen/stellingen zijn:

- Wat is een loverboy?
- Ieder meisje kan in handen vallen van een loverboy.
- Geven loverboys cadeaus?
- Jongens kunnen in handen vallen van een loverboy.

Het is hierbij belangrijk dat er bij iedere vraag/stelling wordt stilgestaan. Er wordt gevraagd wie het eens/oneens is met de stelling en er zal aan een aantal deelnemers worden gevraagd of ze hun gegeven antwoord kunnen toelichten. Hierdoor ontstaat er interactie tussen de voorlichter(s) en de deelnemers

Filmpje loverboy

De deelnemers krijgen het vernieuwde filmpje over loverboys te zien.

Gevaren internet

Na het filmpje zal er worden ingegaan op de nieuwe tactieken van een loverboy. Tegenwoordig zijn er veel loverboys actief op internet. Aan groep zal worden gevraagd wie er wel eens zijn/haar naam op Google heeft opgezocht. De reactie van de voorlichtster is afhankelijk van de gegeven antwoorden van de deelnemers. Er wordt gevraagd of er iemand is die zijn/haar naam op Google wil intypen om te kijken wat er naar boven komt. Dit onderdeel is een introductie op het waargebeurde verhaal van Jenny.

Verhaal Jenny

Tijdens het verhaal Jenny wordt ingegaan op de gevaren van het internet door het waargebeurde verhaal van Jenny te vertellen.

Ervaringsverhaal Vlinder

Na het waargebeurde verhaal van Jenny zal de meegekomen Vlinder haar persoonlijke verhaal met de groep delen. Na het verhaal zal ze de vragen die de deelnemers hebben beantwoorden.

Filmpje lovergirl

De deelnemers krijgen het vernieuwde filmpje over lovergirls te zien.

Informatie lovergirl

Na het filmpje zal er worden ingegaan op het filmpje over lovergirls. Zo zal er aan de groep worden gevraagd of een lovergirl een slachtoffer, dader of slachtoffer/dader is.

Leeftijd/ uiterlijk loverboy

Na de informatie over de lovergirl(s) zal er worden ingegaan op de leeftijd en het uiterlijk van de loverboy(s). Ook bij dit onderdeel zal de informatieoverdracht plaatsvinden door middel van interactie.

Kenmerken van slachtoffers

De kenmerken van slachtoffers worden beschreven als deze nog niet door de voorlichting heen aangegeven zijn. Vaak komen er tussendoor vragen die al antwoord geeft op de vraag wat de kenmerken zijn van slachtoffers.

Mannen in handen van een loverboy

Dit is het laatste officiële onderdeel van de voorlichting. Terugkomende op een beginstelling of mannen in handen kunnen komen van loverboys. Ook hier zal er een waargebeurd verhaal verteld over een jongen die in handen kwam van loverboys.

Afsluiting

De groep wordt bedankt voor de aandacht en er wordt aangegeven dat ze als ze nog vragen hebben of met ons willen praten dit altijd nog even kan na de voorlichting. Als de voorlichting wordt gegeven aan jongeren tussen de 12 en 16 jaar dan wordt er gevraagd of ze een enquête willen invullen voor het onderzoek.

Theorie

Het theoretisch kader is opgedeeld in drie delen. In het eerste deel wordt er een beschrijving gegeven van de gekozen doelgroep. Dit zijn adolescenten die de voorlichting van de Stichting bijwonen. Om de deelvragen te kunnen beantwoorden is het van belang dat de adolescenten op school zitten/studeren. In het tweede deel van het theoretisch kader wordt achtergrond informatie gegeven over het onderwerp van de voorlichting, namelijk: loverboys en slachtoffers van loverboys. In het laatste deel van het theoretisch kader komen verschillende theorieën aan bod. Deze theorieën hebben betrekking op het geven van angstaanjagende voorlichtingen en het effect daarvan.

3.1 Doelgroep

Feldman (2013) beschrijft de adolescentie als het ontwikkelingsstadium tussen de kindertijd en de volwassenheid die begint vlak voor de tienerjaren en stopt net daarna.

Er wordt vaak onderscheid gemaakt tussen de puberteit en de eigenlijke adolescentie. De puberteit loopt van 12 tot 16 jaar en wordt gekenmerkt door lichamelijke veranderingen, de seksuele rijping en de problemen die ze hebben met zichzelf. De adolescentie die begint vanaf 16 jaar wordt positiever gezien. De innerlijke problemen zijn verminderd en de jongeren zijn opzoek naar een eigen plek in de huidige maatschappij. Vanuit de moderne ontwikkelingspsychologie wordt de adolescentie verbreedt tot de periode van 12 tot 22/24 jaar. Het begrip puberteit wordt alleen nog gebruikt om de geslachtsrijping aan te duiden. De adolescentie wordt tegenwoordig vaak opgedeeld in een aantal deelfasen. Zo wordt er gesproken over de vroege, de midden- en de late adolescentie (Craeynest, 2013).

Leni Verhofstadt-Denéve, een ontwikkelingspsychologe deelt de adolescentie op in vier fasen, namelijk:

1. De vroeg-adolescentie (12/13 tot 14/15 jaar). Deze jongeren worden getypeerd door hun negatieve kenmerken. Ook vinden ze het moeilijk om spanningen te verwerken.
2. De midden-adolescentie (14/15 tot 16/17 jaar). Deze jongeren worden getypeerd als actief experimenteren. Ze willen dingen uitproberen en onderzoeken.
3. De laat-adolescentie (16/17 tot 20/21 jaar). Deze jongeren zoeken naar oplossingen van problemen in verschillende gebieden.
4. Eindfase (20/21 tot 24/25 jaar). Deze fase wordt gekenmerkt door studerende en niet meer studerende jongen die noodgedwongen moeten wachten tot ze volgens de maatschappij volwassen zijn (Verhofstadt-Denéve (2003), geciteerd in Craeynest, 2013, p. 269).

Seksuele rijping begint bij meisjes doorgaans eerder dan bij jongens. Bij meisjes beginnen meestal eerst de borsten te groeien gevolgd door het krijgen van schaamhaar en de groei van de schaamlippen. Daarna volgt de okselbehairing en tot slot de menarche (eerste menstruatie). Het meisje is gemiddeld ruim een jaar na de menarche pas vruchtbaar. Dit komt doordat bij de eerste cyclussen geen eisprong plaatsvindt. Rond de leeftijd van 15 jaar zijn de meeste meisjes seksueel rijp, maar dit is een gemiddelde sommige zullen jaren eerder of later seksueel rijp zijn. Bij jongens beginnen meestal eerst de teelballen te groeien gevolgd door het krijgen van schaamhaar en de groei van de penis. Daarna volgt de okselbehairing en de baardgroei. Tot slot vindt de spermarche plaats. Dit is het moment van de eerste ejaculatie.

Meisjes	Leeftijd meisjes	Jongens	Leeftijd jongens
Beginnende borstontwikkeling	10,5 (8-13)	Groei van de teelballen	11,5 (10-14)
Start schaamhaar	11 (9-14)	Start schaamhaar	12 (10-15)
Groei schaamlippen en clitoris	11 (10-14)	Groei van de penis	12,5 (11-15)
Okselbehairing	11,5 (9-15)	Okselbehairing en baardgroei	13 (11-16)
Menarche	12,5 (11-15)	Spermarche	13,5 (12-16)

In bovenstaande tabel staat eerste aangegeven wat de ontwikkeling is en de kolom ernaast geeft de gemiddelde leeftijd aan wanneer deze ontwikkeling begint. Tussen haakjes staat de marge van de leeftijd. Bijvoorbeeld okselbehairing bij meisjes vindt gemiddeld plaats rond de leeftijd van 11,5. De marge is beginnend tussen de 9 en 15 jaar (Craeynest, 2013).

Psychologische gevolgen van de lichaamsveranderingen

De jongeren krijgen vaak een voorlichting die zich voornamelijk richt op het biologische aspect van de seksuele rijping. Hierbij wordt de emotionele kant van de veranderingen achterwege gelaten. Meisjes praten doorgaans gemakkelijker met hun moeder en/of vriendinnen over de problemen die de rijping met zich meebrengt. Jongens praten er minder gemakkelijk over met hun vader/moeder en met vrienden wordt er vaak niet over de onzekerheden gesproken. Deze onzekerheden zullen de jongens vaak alleen moeten oplossen (Craeynest, 2013).

Invloed op het zelfbeeld

De lichamelijke veranderingen hebben ook invloed op het zelfbeeld van de adolescenten. Het gezicht verandert waardoor ze denken dat ze zichzelf niet meer zijn. Adolescenten kunnen zich veel zorgen maken om hun uiterlijk. Wat vooral een rol speelt is hoe de adolescenten denken hoe andere hen ervaren. De onzekerheid is nog groter wanneer de adolescenten denken dat ze buiten de boot vallen wat uiterlijk betreft. Een vroege of juist late rijping en het hebben van acne in het gezicht geeft ook een deuk in het zelfbeeld (Craeynest, 2013).

Uit onderzoek blijkt dat de gevolgen van een vroege of late rijping verschillend zijn bij jongens en meisjes. Uit het onderzoek is gebleken dat meisjes die vroeg rijpend zijn het emotioneel vrij lastig hebben. Dit kan komen door de snelle verandering in de hormoonspiegel van de meisjes die ervoor zorgen dat de emoties door elkaar gaan. Ook kan het komen door het toenemende lichaamsgewicht tijdens de rijping. Hierdoor krijgen de meisjes vaak het gevoel dat ze afwijken van de schoonheidsnorm. Jongens die vroeg rijpend zijn hebben over al algemeen gezien een positiever zelfbeeld. Door de vroege rijping hebben ze meer spierkracht en longvolume. Hierdoor is de kans dat ze het beter zijn in sporten dan jongens die nog niet rijp zijn groter. Een ander voordeel is dat jongens vaak gezien worden als de leider waar de rest tegenop kijkt. Een nadeel is dat de jongens eerder geneigd zijn om grensoverschrijdend gedrag te laten zien op seksueel gebied en/of het gebruik van verdovende middelen. Dit gedrag kan ervoor zorgen dat de jongens in de problemen komen (Craeynest, 2013).

De late rijping kent ook verschillende gevolgen. In tegenstelling tot de vroege rijping is het zo dat bij de late rijping de jongens het negatiever ervaren dan meisjes. Later rijpende jongens worden minder aantrekkelijk gevonden, omdat ze kleiner en lichter zijn dan de jongens die al wel rijp zijn. Een ander nadeel is dat ze minder goed zijn in sport. Ook het sociale leven van de jongens kan als negatiever worden ervaren als je nog niet rijp bent. Het is sociaalwenselijk dat jongens groter zijn dan meisjes. Jongens die kleiner zijn kunnen hierdoor een lager zelfbeeld hebben wat weer gevolgen kan hebben in de volwassenheid. Er zitten ook voordelen aan het later rijp worden. Zo hebben de jongens de tijd om bepaalde eigenschappen verder te ontwikkelen, zoals assertiviteit en creativiteit. Meisjes die later rijpend zijn, zijn over het algemeen gezien later tevredener met zichzelf en hun lichaam dan meisjes die vroeg in de puberteit kwamen. Vaak hebben ze ook minder emotionele problemen (Feldman, 2013).

Invloed vanuit de sociale omgeving

Adolescenten zien er door hun (snelle) lichamelijke veranderingen soms volwassener uit dan ze zijn. Dat kan voor problemen zorgen in de sociale omgeving. Soms worden er dingen verwacht van de adolescenten die ze nog niet aankunnen. Dit kan fysiek zijn zoals het verrichten van te zware fysieke arbeid of ze krijgen verantwoordelijkheden die ze nog niet aankunnen. Sommige meisjes hebben zelf nog niet door dat ze heel erg aan het veranderen zijn, maar door de reacties uit de omgeving (nagefloten worden of worden aangestaard door mannen) ze worden direct geconfronteerd door de omgeving met haar lichamelijke veranderingen (Craeynest, 2013).

Cognitieve ontwikkeling

Vanaf de leeftijd van ongeveer 11 jaar hebben kinderen volgens Piaget een evenwicht bij het concreet-operationeel denken. Ze zijn dan in staat om waarnemingen en gedachten aan elkaar te koppelen en daar logische conclusies uit te trekken. Ze komen in een nieuwe fase terecht, namelijk: formeel-operationeel denken. In deze fase gaan ze denkprocessen los zien van de inhoud. Het gaat niet meer om de conclusie zelf, maar om hoe deze conclusie tot stand is gekomen. Adolescenten hebben het formeel-operationeel denken niet direct onder de knie, dat duurt even (Craeynest, 2013).

De informatieverwerkingstheorie is een theorie die een verklaring geeft over hoe mensen informatie opneemt, gebruikt en opslaat. Dit gebeurt geleidelijk en is een permanent proces waarbij de geheugencapaciteiten toeneemt en de adolescenten hun aandacht beter kunnen verdelen over meerdere stimuli. Dit in tegenstelling tot Piaget die aangeeft dat iedereen van het ene stadia naar het andere stadia gaat en het daarna langzaam leert (Feldman, 2013).

Sociale ontwikkeling

Gedurende de schoolperiode (basisschool) waren de ouders het belangrijkste, maar dat begint nu in de adolescentie langzaam te veranderen. De aandacht gaat steeds meer naar leeftijdgenoten. Met of zonder goedkeuring van de ouders proberen de adolescenten

zich langzaam te vrij te maken van de relatie tussen zijn/haar ouders. De adolescent probeert een wat meer horizontale relatie te krijgen met zijn/haar ouders (meer op één lijn liggen). Heel belangrijk wordt de vriendengroep voor de adolescent. Dit gaat vaak om een groep van maximaal acht leden die bij elkaar op school zitten en ook buiten school regelmatige contact hebben via Facebook, chatrooms of ontspanningsmomenten bij iemand thuis of op het schoolplein. Een vriendengroep geeft steun, geborgenheid en warmte. Ook kan een vriendengroep ervoor zorgen dat een individu de stap maakt om contact te leggen met iemand van het andere geslacht. Er worden vijf stadia beschreven in de veranderingen in contact met het andere geslacht, namelijk:

1. Aparte jongens- en meisjesgroepen
2. Af en toe contact tussen de jongens- en meisjesgroepen
3. Een enkeling heeft contact met een jongens- en meisjesgroep
4. Vorming van vaste, gemengde groepen
5. Uiteenvallen van de groepen in subgroepjes van bevriende koppels

Het eerste stadium speelt zich af in de vroege adolescentie en het laatste stadia in de laatste adolescentie (Craeynest, 2013).

Adolescenten zitten volgens Erikson in het stadium identiteit-versus-identiteitsverwarring. In dit stadium proberen adolescenten erachter te komen wat hen onderscheidt en wat hen uniek maakt. Adolescenten kunnen vastlopen in het vinden van een identiteit. Hierdoor kunnen ze een sociaal afwijkende rol aannemen of later in het leven problemen krijgen met de hechting tijdens een relatie (Feldman, 2013).

3.2 Loverboys en slachtoffers

Schwarze, Berger & Geurts (2006) beschrijft dat loverboys jongens en jonge mannen zijn die contact hebben met meisjes, meisjes bedreigen en ze dwingen tot prostitutie.

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de loverboys een proces doorlopen. Ze beginnen met het verleiden van het meisje. Ze zorgen dat het meisje verliefd op hem wordt en ze wordt overspoeld met aandacht en complimenten. Een factor in de ontwikkeling van meisjes is dat ze hun problemen internaliseren dat wil zeggen dat ze hun problemen naar binnen richten. Doordat ze de problemen naar binnen richten kan het zijn dat ze een lagere eigenwaarde hebben en minder grip krijgen op situaties. Na het verleiden krijgen de loverboy en het meisje een relatie (inlijven van het meisje). In het begin verloopt alles prima, maar al snel wordt het meisje gedwongen om seks te hebben met anderen. Vaak zijn dit eerst vrienden, maar het komt ook voor dat het meisje direct in de prostitutie terecht komt. Het meisje verzet zich tegen het voorstel van de loverboy om seks te hebben met anderen. De loverboy zet een aantal technieken in om haar toch zover te krijgen, zoals:

- Isoleren van de familie;
- Fysiek geweld;
- Uitoefenen van psychische druk;
- Misleiden (door bijvoorbeeld aan te geven dat ze het geld zelf mogen hebben);
- Verslaafd maken (door de meisjes verslaafd te maken aan drugs 'moeten' de meisjes wel seks hebben zodat ze geld hebben om nieuwe drugs te kopen).

Na het inlijven van het meisje zorgt de loverboy dat het meisje in de prostitutie blijft (instandhouding van de prostitutie). Het meisje is vaak geïsoleerd van haar familie en zo verliefd op de loverboy dat ze emotioneel afhankelijk is van haar loverboy. Misleiding, angst en schaamte kunnen er uiteindelijk voor zorgen dat het meisje niks durft te zeggen en de relatie met de loverboy in stand houdt. De laatste fase is na de relatie (na beëindiging). De slachtoffers van een loverboy kunnen na de relatie een posttraumatische stress stoornis (PTSS) ontwikkelen (Schwarze et al.,2012).

Er is onderzoek gedaan naar de achtergrond van in totaal 92 verdachten. Deze jongens/mannen werden allemaal verdacht van mensenhandel/loverboypraktijken. Van 84% van de verdachten is bekend dat zij een allochtone achtergrond hebben. Van 5%

van de verdachten is de achtergrond niet bekend. Het overige percentage verdachten is van autochtone afkomst (van Dijke & Terpstra, 2005).

Er wordt onderscheid gemaakt tussen drie typen samenwerkingsverbanden bij loverboys/mensenhandelaren.

- De solist → Dit zijn de mensen die de zogeheten eenmanszaakjes runnen. Ze kennen de andere eenmanszaakjes wel, overleggen samen en soms helpen ze elkaar ook. Een solist zou aan een andere solist kunnen vragen of hij op zijn meisje wil letten als hij even weg is.
- De geïsoleerde criminele groep → Dit is een groep van minstens twee en maximaal vijf mensen die het mensenhandelproces zelf regelen. Dit houdt in dat zelf mensen ronselen, ervoor zorgen dat deze in de prostitutie terecht komen en deze groep heeft geen contact met andere (groepen) mensen die zich bezig houden met loverboy praktijken.
- Het criminele netwerk → in het criminele netwerk zitten minimaal zes mensen. Vaak zijn deze netwerken vele malen groter dan zes mensen.

(NRM, geciteerd in van Dijke & Terpstra, 2005, p. 29).

Er is onderzoek gedaan naar de leeftijd van hoofdverdachten en medeverdachten in loverboy zaken. Er zijn gegevens van in totaal 58 verdachten.

	Hoofdverdachten	Medeverdachten	Totaal
< 18 jaar	1	3	4 (7%)
18 – 24 jaar	20	5	25 (43%)
24 – 30 jaar	17	5	22 (38%)
30 – 36 jaar	4	-	4 (7%)
> 36 jaar	2	1	3 (5%)
Totaal	44	14	58 (100%)

In de eerste kolom staat de leeftijd aangegeven. In de tweede kolom staan het aantal hoofdverdachten weergegeven. In de derde kolom staan het aantal medeverdachten weergegeven. In de laatste kolom staan het totaal aantal mensen (hoofd- en medeverdachten) aangegeven uit de leeftijdscategorie die correspondeert met de eerste kolom. Tussen haakjes staat het percentage aangegeven. Zo is te zien dat uit dit onderzoek blijkt dat de meeste hoofdverdachten tussen de 18 en 24 jaar zijn. Tijdens dit zelfde onderzoek is er gekeken naar de afkomst van de verdachten. Hierbij wordt er geen onderscheid gemaakt tussen hoofd- en medeverdachten.

	Marokkaans	Turks	Antilliaans	Surinaams	Autochtoon	Anders	Totaal
< 18 jaar	-	3	-	-	-	1	4
18 – 24 jaar	16	4	-	1	1	3	25
24 – 30 jaar	8	3	5	3	2	1	22
30 – 36 jaar	-	1	-	2	1	-	4
> 36 jaar	-	1	1	-	-	1	3
Totaal	24 (42%)	12 (21%)	6 (10%)	6 (10%)	4 (7%)	6 (10%)	58 (100%)

Uit dit onderzoek blijkt dat het merendeel van de verdachten een Marokkaanse afkomst heeft. (van Dijke & Terpstra, 2005).

Schwarze et al. (2006) beschrijft dat risicomeisjes voor loverboys meestal tussen de 12 en 18 jaar oud zijn. Ze kunnen in een risicovolle relatie terecht komen of vertonen risicogedrag. Gedrag dat deze meisjes vertonen zijn: weglopen, spijbelen en soms recalcitrant gedrag.

Uit een onderzoek die heeft plaatsgevonden onder 55 hoofdverdachten kwam naar voren dat er in totaal 137 slachtoffers waren tijdens dat onderzoek. Dit zijn het aantal slachtoffers die aangifte hebben gedaan en een verklaring hebben afgelegd. Vermoedelijk maken loverboys gemiddeld afgerond drie slachtoffers. Het gaat hier om slachtoffers die door de politie zijn getraceerd.

	Aantal zaken	Totaal aantal slachtoffers
1 slachtoffer	21	21
2 slachtoffers	3	6
3 slachtoffers	5	15
4 slachtoffers	3	12
5 slachtoffers	3	15
6 slachtoffers	2	12
7 slachtoffers	2	14
8 slachtoffers	3	24
18 slachtoffers	1	18
Totaal	43	137

In de eerste kolom staan het aantal slachtoffers weergegeven. In de tweede kolom staan het aantal zaken. Het aantal slachtoffers vermenigvuldigen met het aantal zaken geeft het totaal aantal slachtoffers. In welk jaar het onderzoek is uitgevoerd wordt niet beschreven (van Dijke & Terpstra, 2005).

Van 1998 t/m 2004 is er vanuit de politie bijgehouden bij hoeveel zaken minderjarige slachtoffers betrokken waren. Bij het bijhouden van de gegevens voor het onderzoek is niet altijd de leeftijd ingevuld van het slachtoffers. Hierdoor kan er een vertekend beeld ontstaan van de situatie. De resultaten van het onderzoek worden weergegeven in totaal aantal zaken waarbij minderjarige slachtoffers betrokken waren en niet in het totaal aantal minderjarige slachtoffers.

Jaar	Zaken waarvan bekend is dat er minimaal 1 minderjarig slachtoffer betrokken is
1998	1
1999	1
2000	5
2001	3
2002	3
2003	4
2004	3
Totaal	19

Uit het onderzoek blijkt dat er tussen 1998 en 2004 negentien zaken waren waarbij minimaal één minderjarig slachtoffer betrokken was. Hoeveel minderjarige slachtoffers er totaal waren is dus niet bekend (van Dijke & Terpstra, 2005).

Uit de onderzoeken blijkt dat er een hoog dark number is. Dit betekent dat de statistieken die worden gegeven een stuk lager zijn dan het daadwerkelijk aantal slachtoffers van loverboys. Zoals eerder aangegeven geeft de politie een schatting dat er 1000 nieuwe vrouwelijke slachtoffers bijkomen terwijl in bovenstaand onderzoek naar voren komt er maar een paar slachtoffers per jaar zich melden.

Rouleren van meiden

Meisjes die in handen zijn van een loverboy worden regelmatig naar een andere stad gebracht om vanaf nu daar te gaan 'werken'. Hier zijn een aantal redenen voor, namelijk:

- De 'klanten' uit de andere stad hebben een nieuw meisje. En het nieuwe meisje kan wellicht voor nieuwe 'klanten' zorgen;
- De meiden krijgen zo niet de kans om een sociaal netwerk/ sociale relaties op te bouwen met andere (slachtoffers);
- De politie krijgt minder grip op de zaak.

Er wordt gedacht dat loverboys een netwerk hebben van familie en/of vrienden die ingeschakeld worden om meisjes te rouleren (van Dijke & Terpstra, 2005).

3.3 Theorieën

In deze paragraaf zullen theorieën worden besproken met betrekking tot voorlichtingen. Er zullen twee modellen worden beschreven en toegelicht.

De protectie motivatie theorie is ontwikkeld om te kijken bij welk niveau van angst mensen geneigd zijn om preventieve acties te ondernemen.

Adaptieve respons: Gedrag wat gericht is op het beschermen van de gezondheid.

Maladaptieve respons: Gedrag dat niet goed is voor de gezondheid.

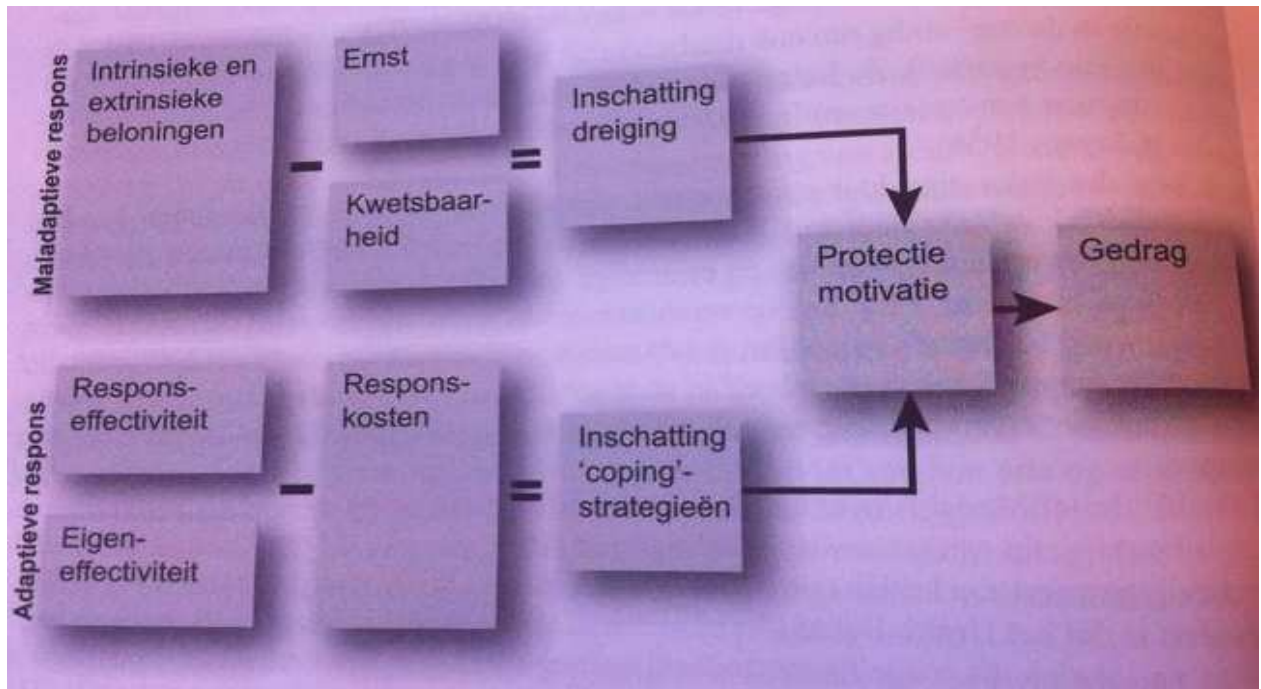
De theorie maakt onderscheidt tussen twee processen, namelijk:

1. Een proces bij de maladaptieve respons dat gericht op het inschatten van de bedreiging (inschatting dreiging).
2. Een proces bij de adaptieve respons dat gericht is op het inschatten van de mogelijkheden om met de dreiging om te gaan (inschatting 'coping-strategieën).

Als de dreiging hoger ingeschat wordt dan zal dit ervoor zorgen dat de persoon een grote motivatie heeft om zich hiertegen te beschermen (Brug, 2008).

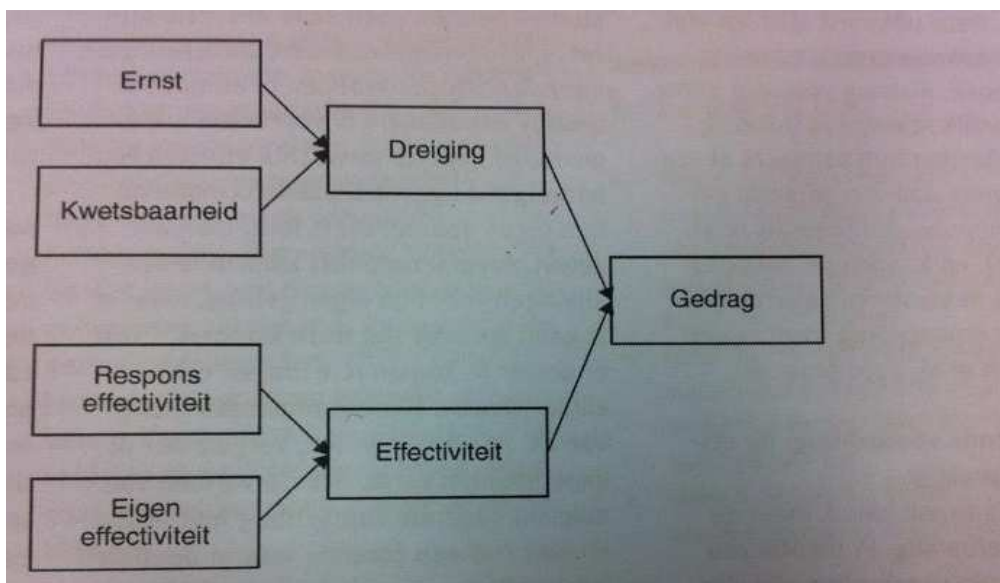
Dit houdt in dat als de voorlichting over loverboys de adolescenten een gevoel van dreiging geeft ze eerder in staat zullen zijn hun gedrag aan te passen. Het gedrag zou bijvoorbeeld kunnen zijn:

- Het beschermen van social media;
- Het gaan praten over problemen;
- Het signaleren van signalen bij mensen in de omgeving;
- Grenzen aangeven.
-

(Brug, 2008).

Angstaanjagende voorlichtingen hebben als doel om mensen te confronteren met een gevaar in de hoop dat ze hun gedrag gaan aanpassen. Het Extended Parallel Proces Model zegt dat het gedrag een functie is van het gevaar (dreiging) en de effectiviteit die waargenomen wordt. De dreiging is een functie van de ernst van het gevaar en de kwetsbaarheid die daarbij komt kijken. Effectiviteit is een functie van de respons effectiviteit en de eigen effectiviteit. De respons effectiviteit geeft de oplossingen om het gevaar te verminderen aan. De eigen effectiviteit heeft betrekking op de mate waarin iemand denkt een bepaalde gedragsverandering te kunnen realiseren. Om gedragsverandering te kunnen realiseren is het belangrijk dat alle vier de variabelen hoog zijn. Dit houdt in dat de angstaanjagende voorlichting alleen effectief is als iemand gelooft dat hij zijn gedrag zou kunnen aanpassen. Hierdoor neemt de dreiging af, waardoor er uiteindelijk geen gedragsverandering zal plaatsvinden (Peters et al., 2013).

(Peters et al. (2003), geciteerd in Witte, 1992, noot a).

Een alternatief voor angstaanjagende voorlichting is Intervention Mapping. Dit is een protocol voor het gebruik van waarneembare ervaringen en theoretische inzichten bij het ontwikkelen van programma's gericht op gedragsverandering. Intervention Mapping wordt beschreven in zes stappen.

1. De probleemanalyse – Er kan pas worden gedacht aan het ontwikkelen van het interventie als er eerst een analyse is gemaakt van het desbetreffende probleem.
2. De doelen – De doelen die worden ontwikkeld hebben betrekking op de probleemanalyse die beschreven staat bij de eerste stap. De doelen moeten ervoor zorgen dat er gedragsverandering mogelijk is.
3. Theoretisch kader – In deze stap wordt gekeken of de doelstellingen die gemaakt zijn in de tweede stap theoretisch onderbouwd kunnen worden.
4. Ideeën samenvoegen - In deze stap wordt er gekeken of alle afzonderlijke ideeën samengevoegd kunnen worden tot een geheel. Daarnaast wordt er in deze stap het programmaonderdeel geproduceerd en uitgetest.
5. Programma verspreiding – In deze stap wordt er gekeken hoe het programma op grote schaal verspreidt en ingevoerd zal worden.
6. Procesevaluatie en effectevaluatie – in de laatste stap wordt er geëvalueerd op het proces en de effectiviteit van het programma.

(Peters et al., 2013).

5. Methoden

5.1 Methodische karakterisering

Er is een kwantitatief onderzoek worden gehouden. Een kwantitatief onderzoek is geschikt om data te verzamelen over percentages en verhoudingen binnen de gekozen doelgroep. Er zitten een aantal voorwaarden aan een kwantitatief onderzoek, namelijk:

- De vragen die gesteld gaan worden moeten exact vaststaan zodat alle respondenten dezelfde vragen beantwoorden.
- De antwoordmogelijkheden moeten vooraf exact vaststaan zodat alle respondenten dezelfde antwoordmogelijkheden hebben.

Het is een eenmalig kwantitatief onderzoek wat betekent dat het onderzoek eenmalig wordt gemeten. Afhankelijk van de stageorganisatie zou het onderzoek periodiek uitgevoerd kunnen worden, bijvoorbeeld jaarlijks (Rijksoverheid, z.d.).

Het onderzoek begint met een literatuuronderzoek dat gaat over het onderwerp van het onderzoek. Er is gekeken naar verschillende theorieën en invalshoeken omtrent het onderwerp. Het literatuuronderzoek is terug te vinden in hoofdstuk 3: Theoretisch kader. Na het literatuuronderzoek zal de student in overleg met opdrachtgever bespreken wat het plan van aanpak wordt voor het onderzoek. De uitkomsten hiervan zullen beschreven worden in hoofdstuk vijf tot en met elf van dit document.

Vanuit het literatuuronderzoek en de wensen van de opdrachtgever zal er een enquête worden gemaakt waarna de student feedback vraagt aan de opdrachtgever. De feedback zal worden verwerkt en er zal aan een aantal mensen die binnen de doelgroep vallen worden gevraagd of ze de vragenlijst kunnen invullen zonder nadere uitleg. Feedback van de testpersonen zal indien aanwezig verwerkt worden in de enquête.

De van feedback voorziene enquêtes zullen aan het einde van de voorlichtingen worden uitgedeeld aan de doelgroep. Het invullen van de enquête is niet verplicht. De enquêtes zullen geanalyseerd worden en de eerste opgestelde onderzoeksvragen zullen beantwoord worden.

5.2 Populatie/steekproef

De populatie is alle mensen die een voorlichting over loverboys hebben gehad van de stichting StopLoverboysNU. De doelgroep die de voorlichting krijgt in de maanden maart tot en met juni zullen gevraagd worden om deel te nemen aan het onderzoek.

Bij het onderzoek zal er gebruik worden gemaakt van een selecte steekproef. Bij een selecte steekproef hebben de onderzoekseenheden niet dezelfde kans om in een steekproef te zitten. Je kunt dan ook geen onderzoek doen over eenheden die niet zijn voorgekomen in je steekproef. De steekproeftechniek die gebruikt zal worden tijdens het onderzoek is de gelegenheidssteekproef. Bij deze steekproef enquêteer je de eersten die je tegenkomt (Baarda et al., 2012).

Na de voorlichting zal er aan iedere deelnemer worden gevraagd of hij/zij de enquête wil invullen. De gelegenheidssteekproef betekent in dit onderzoek dat aan alle mensen die in de maand maart t/m juni de voorlichting krijgen wordt gevraagd of ze mee willen werken aan het onderzoek. Het minimum aantal respondenten voor het onderzoek is 100. De respondenten zijn niet verplicht om deel te nemen aan het onderzoek. Er zal vooraf worden aangegeven dat het onderzoek van belang is voor de Stichting, maar dat ze zelf de keuze hebben om wel of niet deel te nemen aan het onderzoek. In totaal telt het onderzoek 502 respondenten.

5.3 Onderzoeksinstrument en materiaalverzameling

De dataverzameling zal gestructureerd plaatsvinden. Dit betekent dat er van te voren een enquête gemaakt wordt en dat iedere respondent dezelfde vragen en

antwoordmogelijkheden krijgt. Er is gekozen voor een gestructureerde manier van data verzamelen, omdat de resultaten nauwkeuriger zijn (Baarda et al., 2012).

Voor dit onderzoek zal er een enquête worden gemaakt die de respondenten na de voorlichting zullen invullen. De respondenten geven na het invullen de enquêtes terug aan de student die het onderzoek uitvoert.

Het meetinstrument dat gebruik zal worden bij dit onderzoek is een enquête. Dit is een vragenlijst die door de respondenten wordt ingevuld. De respondenten krijgen de enquête na de voorlichting op papier en zullen hem weer teruggeven nadat ze hem direct hebben ingevuld. Er is bij dit onderzoek sprake van een schriftelijke enquête (Brinkman, 2011).

De enquêtes worden direct na de voorlichting meegenomen en zullen later geanalyseerd worden. De meerkeuze vragen zullen geanalyseerd worden middels het programma: SPSS (Statistical Package for the Social Sciences). De open vragen zullen gelabeld worden. Tijdens het labelen wordt er gekeken wat de antwoorden zijn van de respondenten. Deze antwoorden zullen opgeschreven worden en er zal geturfd worden hoeveel respondenten hetzelfde antwoord geven. Mochten er veel verschillende antwoorden maar een enkele keer voorkomen dan wordt er besloten of deze antwoorden nuttig zijn voor het onderzoek en vervolgens wordt er besloten of deze antwoorden in het onderzoeksrapport komen.

Verantwoording

Het afnemen van een enquête is de beste methode van dataverzameling als het gaat om attitudes, opinies, gevoelens, kennis of gedachten. Tijdens het onderzoek wordt er gebruik gemaakt van een schriftelijke afnamen. De enquêtes worden direct na de voorlichting uitgedeeld en daarna ook weer ingenomen (Baarda et al., 2012).

De enquête bestaat uit negen vragen. De keuze is bewust gemaakt om de enquête kort te houden. De respondenten hebben net een twee uur durende voorlichting gehad en daarna wordt er ook nog van hen verwacht dat ze een vragenlijst invullen. Daarnaast kan het niet veel tijd kosten om de vragenlijst in te vullen, omdat veel respondenten na de voorlichting een nieuwe les/college hebben.

Een nadeel van een kleine enquête is dat er weinig diepgang in de vragen kan zitten. Er wordt gevraagd of de respondenten de voorlichting heftig vonden en of ze dit kunnen uitdrukken in een schaal van 1 t/m 10, maar er wordt verder niet ingegaan hoe het bijvoorbeeld komt dat ze het juist wel of niet heftig vonden.

Baarda et al (2012) geeft aan dat bij een schriftelijke enquête zeer veel mogelijk is als het gaat om het aantal respondenten. Voor dit onderzoek worden ook minimum 100 respondenten verwacht. Daarnaast wordt aangegeven dat de respons bij een gerichte groep goed is. Door de respondenten persoonlijk te benaderen en daarbij aan te geven wat de reden is van de enquête wordt er ingezien dat het nuttig is dat de respondenten meewerken aan het onderzoek.

Andere voordelen aan een schriftelijke enquête direct na de voorlichting is dat je snel respons krijgt en dat er weinig kosten aan verbonden zijn. Daarnaast is er ook weinig belasting voor de respondent, omdat ze zich hebben ingesteld op een twee uur durende voorlichting. De voorlichting zal een paar minuten eerder stoppen zodat de respondenten de tijd hebben om deze in te vullen en daardoor ook niet later klaar zijn dan gepland.

Een nadeel aan het geven van een schriftelijke enquête is de controle op de ingevulde antwoorden. Het is achteraf niet meer te achterhalen of de persoon die de enquête heeft ingevuld daadwerkelijk een man is. Hierdoor kan het zijn dat respondenten de enquête als grap gaan inzien en gewoon wat invullen. Tijdens het uitdelen van de enquête zal duidelijk worden aangegeven dat er geen goede of foute antwoorden zijn en dat we het

belangrijk vinden dat iedereen de enquête voor zichzelf invult. Hierdoor verklein je de kans op sociaal wenselijke antwoorden.

Vragen enquête

Er wordt gebruik gemaakt van een aantal gesloten vragen. Deze vragen zijn opgesteld aan een bepaalde voorkennis die de onderzoeker en de opdrachtgever hebben. Zo is er een gesloten vraag over het opleidingsniveau. Van te voren is vastgesteld dat er alleen onderzoek gedaan wordt naar de opleidingsniveaus die aangegeven zijn. Mocht het zijn dat een respondent een ander niveau aangeeft dan zal deze niet worden meegenomen in het onderzoek. Daarnaast wordt er een vraag gesteld welke drie onderdelen de respondent het meest leerzaam vond. Dit is een halfopen vraag. Alle onderdelen die tijdens de voorlichting genoemd worden, worden hierin meegenomen waardoor het de respondent gemakkelijk terug te lezen is.

Het gebruiken van gesloten vragen/half open vragen heeft verschillende voordelen, zoals:

- Je kunt de antwoorden weergeven in percentages;
- Respondenten hebben weinig tijd nodig om deze in te vullen;
- Het vergroot de betrouwbaarheid, omdat de invloed van de onderzoeker laag is.

Een nadeel van gesloten vragen is dat de antwoorden minder diepgaand zijn en dat het een geringe informatie geeft (Baarda et al., 2012).

In de enquête worden twee open vragen gesteld. Bij deze vragen kunnen de respondenten antwoord geven wat spontaan in hun opkomt of ze kunnen kwijt wat ze hebben gemist tijdens de voorlichting. Het stellen van open vragen heeft een aantal voordelen, namelijk:

- Je krijgt een ruim denkbeeld van de respondent te zien;
- Ze geven de mogelijkheid om kennis vast te stellen;
- Ze vormen een mooie afronding.

Door open vragen geef je de respondenten de ruimte om vrij te antwoorden zonder ze te laten kiezen tussen bepaalde antwoorden. Daarnaast geven ze zelf informatie/kennis die je wellicht niet zou krijgen als je alleen halfopen of gesloten vragen zou stellen.

Daarnaast is het goed om te vragen of de respondenten iets gemist hebben zodat je zelf kunt kijken of de respondenten iets hebben gemist. Het stellen van open vragen kent ook een aantal nadelen, namelijk:

- Ze vragen meer van de onderzoeker en de respondent;
- Antwoorden zijn soms vaag of globaal;
- Antwoorden zijn lastig te interpreteren;
- Kost veel tijd om open vragen te verwerken;
- Je kan er minder goed een frequentie voor vaststellen.

Door bovengenoemde punten zijn de open vragen minder betrouwbaar, maar zorgt het wel voor meer diepgang (Baarda et al., 2012).

Brinkman (2011) geeft aan dat het handig is om antwoordschalen te gebruiken. Er is bewust gekozen om een antwoordschaal te maken van één tot en met tien. De adolescenten zullen als referentie nemen dat ze cijfers op school krijgen die gaan van één tot en met tien. Hierdoor verhoog je de kans op een betrouwbaar antwoord.

Analyse van de gegevens

De enquêtes worden direct na de voorlichting meegenomen en zullen later geanalyseerd worden. De meerkeuze vragen zullen geanalyseerd worden middels het programma: SPSS (Statistical Package for the Social Sciences). De open vragen zullen gelabeld worden. Tijdens het labelen wordt er gekeken wat de antwoorden zijn van de respondenten. Deze antwoorden zullen opgeschreven worden en er zal geturfd worden hoeveel respondenten hetzelfde antwoord geven. Mochten er veel verschillende antwoorden maar een enkele keer voorkomen dan wordt er besloten of deze antwoorden nuttig zijn voor het onderzoek en vervolgens wordt er besloten of deze antwoorden in het onderzoeksrapport komen.

6. Resultaten

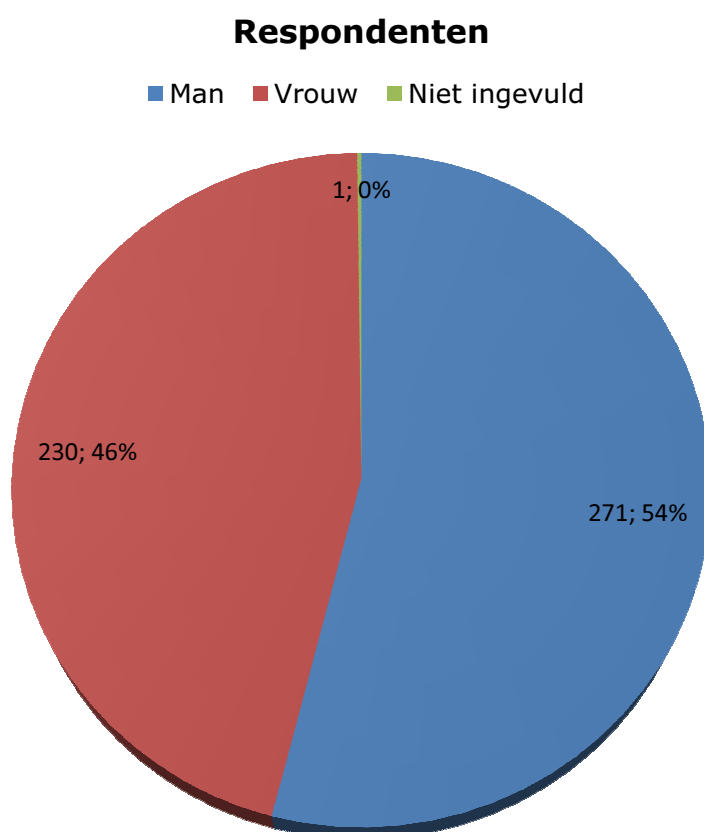
In dit hoofdstuk zullen de antwoorden van de respondenten worden weergegeven. De resultaten hebben betrekking op de hoofd- en deelvragen.

Om te kijken hoe de doelgroep de voorlichting heeft ervaren wordt er gekeken naar een aantal vragen, namelijk:

- Is er een verschil meetbaar van de impact van de voorlichting tussen jongens en meisjes?
- Is er een meetbaar verschil van de impact van de voorlichting en de leeftijd van de jongeren?
- Is er een meetbaar verschil van de impact van de voorlichting met betrekking tot opleidingsniveau?
- Welke onderdelen van de voorlichtingen worden als meest nuttig ervaren?
- Welke veranderingen willen de jongeren gaan maken na het krijgen van de voorlichting?
- Wat hebben de jongeren gemist tijdens de voorlichting?

Van iedere vraag zullen de resultaten hieronder worden besproken.

6.1 Algemene resultaten

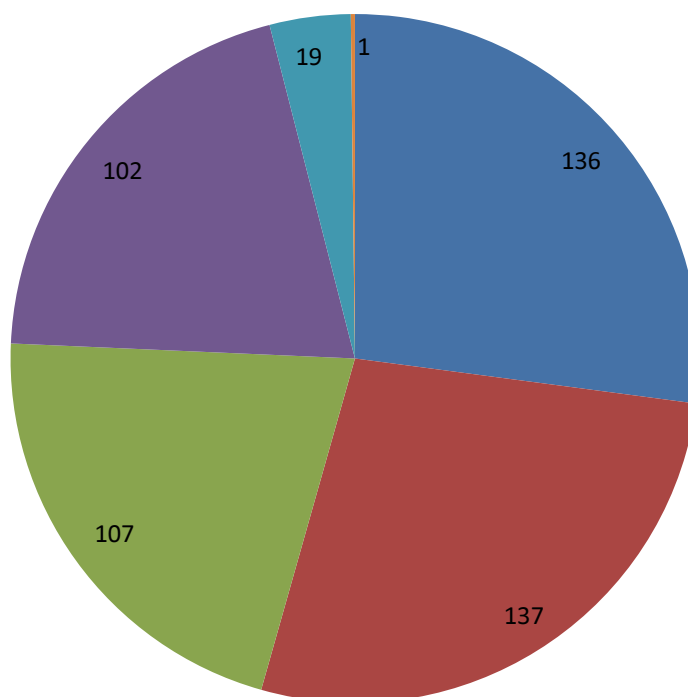

Tabel 1

In totaal hebben er 502 respondenten meegewerkt aan het onderzoek. In totaal hebben er 271 mannen en 230 vrouwen meegewerkt aan het onderzoek. Van één persoon weten we niet of hij een man of een vrouw was, omdat hij de vraag niet heeft beantwoord.

Leeftijd respondenten

■ 12 jaar ■ 13 jaar ■ 14 jaar ■ 15 jaar ■ 16 jaar ■ niet ingevuld

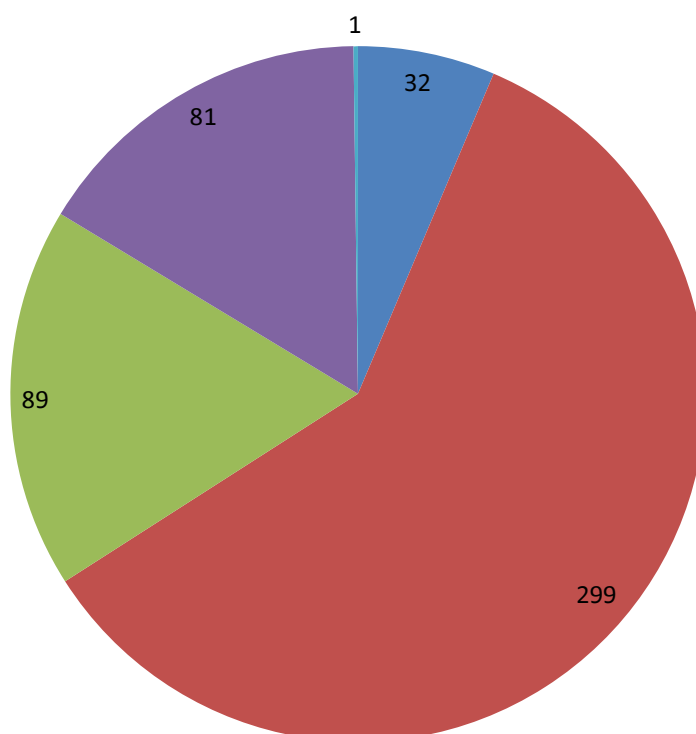
Tabel 2

In bovenstaande tabel staat weergegeven hoe oud de respondenten waren. De jongste respondenten waren 12 jaar en de oudste waren 16 jaar. Ook hier heeft één iemand niet ingevuld wat zijn/haar leeftijd is. Het zou mogelijk kunnen zijn dat deze respondent jonger is dan 12 of ouder dan 16 jaar. In onderstaande tabel staan de percentages weergegeven.

Aantal jaar	Percentage (%)
12	27,1 %
13	27,3 %
14	21,3 %
15	20,3 %
16	3,8 %
Niet ingevuld	0,2 %
Totaal	100 %

Opleidingsniveau respondenten

■ Basisschool ■ vmbo ■ havo ■ vwo ■ niet ingevuld

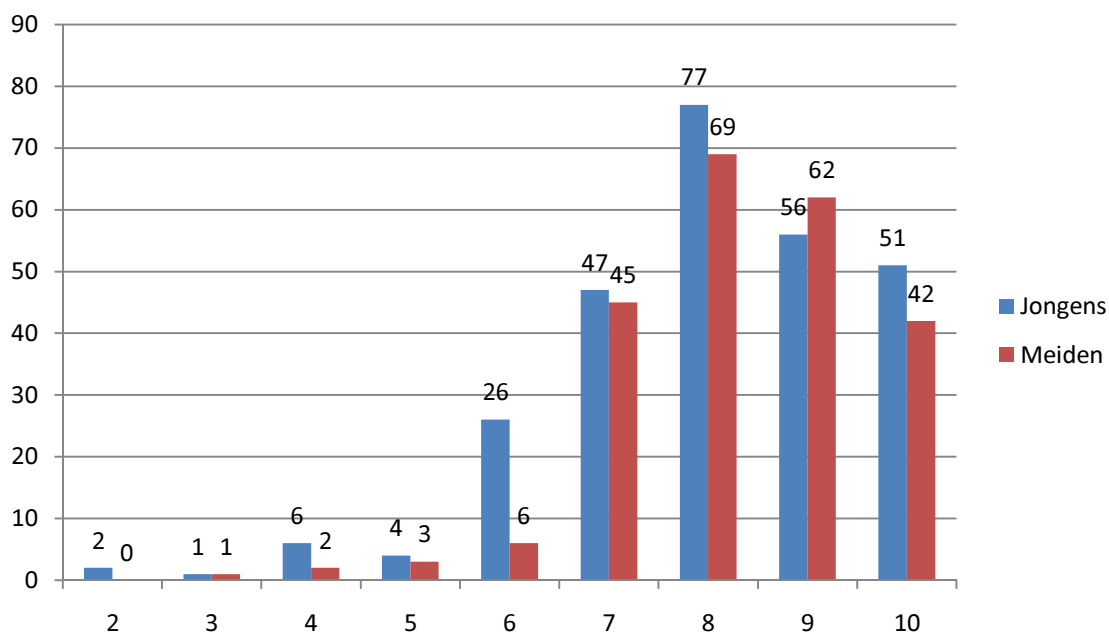
Tabel 3

Zoals in tabel 3 te zien is hebben de respondenten vier verschillende opleidingsniveaus, namelijk: basisschool, vmbo, havo of vwo. De meerderheid van de respondenten zit momenteel in een vmbo klas. In onderstaande tabel staan de percentages weergegeven.

Opleidingsniveau	Percentage (%)
Basisschool	6,3 %
Vmbo	59,7 %
Havo	17,7 %
Vwo	16,1 %
Niet ingevuld	0,2 %
Totaal	100 %

6.2 Resultaten deelvragen

“Is er een verschil meetbaar van de impact van de voorlichting tussen jongens en meisjes?”

Tabel 4

Aan de respondenten is gevraagd of ze een cijfer kunnen geven tussen de één en de tien over hoe heftig ze de voorlichting vonden waarin één stond voor absoluut niet heftig en tien voor heel heftig. In tabel 4 staan de uitslagen van de impact bij jongens en meiden. Op de horizontale as staat aangegeven welk cijfer de respondenten gaven. Op de verticale as staat aangegeven hoeveel respondenten dat cijfer hebben gegeven. Dit staat ook nog boven iedere staaf aangegeven.

Zowel bij de jongens als bij de meiden wordt het cijfer acht het meest genoemd. Dit is voor de jongens ruim 15% en voor de meiden een kleine 14% van de gegeven antwoorden. Daarnaast geven de jongens en meiden ook ongeveer evenveel het antwoord negen of tien. Het grootste verschil is zichtbaar bij het antwoord zes. Daarbij geven 26 jongens (ruim 5%) aan dat ze de voorlichting qua heftigheid beoordelen met een zes. In totaal geven 6 meiden (ruim 1%) aan dat ze de voorlichting beoordelen met een zes.

Met de independent-Samples T-Test kan via het statistiekprogramma SPSS een vergelijking worden gemaakt van twee onafhankelijke groepen. Er wordt dan gekeken of de gemiddelde van de variabele van elkaar afwijken/gelijk zijn aan elkaar (Huizingh, 2008).

Hoe heftig is de voorlichting

Geslacht	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Man	270	8.02	1.542	0.094
Vrouw	230	8.29	1.260	0.083

Significatie: 0.073 (7,3%).

Afhankelijk van de significatie kan worden vastgesteld of de gemiddelden wel of niet van elkaar afwijken/gelijk zijn aan elkaar. De gangbare overschrijdingskans is 0.05 (5%). Als de significatie groter is dan zijn de gemiddelden gelijk aan elkaar. Is deze kleiner dan wijken ze van elkaar af.

“Is er een meetbaar verschil van de impact van de voorlichting en de leeftijd van de jongeren?”

De respondenten hebben een leeftijd tussen de twaalf en de zestien jaar. De resultaten van deze respondenten worden in onderstaande tabellen weergegeven.

Heftig → Leeftijd	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Totaal
12	0	1	2	3	11	19	29	41	29	135
13	0	1	3	0	7	30	46	26	24	137
14	1	0	0	1	4	22	34	26	19	107
15	1	0	3	1	8	17	31	22	19	102
16	0	0	0	1	2	4	6	4	2	19
Totaal	2	2	8	6	32	94	146	119	93	500

Leeftijd	Meest gegeven antwoord	Gemiddeld
12	9	8.27
13	8	8.09
14	8	8.23
15	8	8.06
16	8	7.84

De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 13.5. Alle respondenten samen gaven een gemiddeld cijfer van 8.15 voor de heftigheid van de voorlichting.

In de bovenstaande tabellen staat aangegeven wat de respondenten hebben ingevuld. In de bovenste tabel staat in de eerste kolom aangegeven wat de leeftijd is. Horizontaal staat aangegeven hoeveel respondenten voor het cijfer hebben gekozen. Zo zie je bij de leeftijd van 13 jaar en bij heftigheid zeven staan dat er in totaal 30 respondenten waren die hebben aangegeven dat ze de voorlichting een zeven vonden als het gaat om heftigheid.

In de onderste tabel staat aangegeven wat het meest gegeven antwoord is en wat het gemiddelde is van die groep. De jongens en meiden van 12 jaar gaven het antwoord negen het meest. Het gemiddelde van de twaalfjarige ligt op 8.27. De 13 tot en met zestienjarige gaven het meest een 8. De zestienjarige gaven gemiddeld een 7.84 en dat is daarmee het laagste van de vijf leeftijdsgroepen.

“Is er een meetbaar verschil van de impact van de voorlichting met betrekking tot opleidingsniveau?”

Zoals in de eerste paragraaf in tabel drie te zien is hebben de respondenten verschillende opleidingsniveaus, namelijk:

- Basisschool
- Vmbo
- Havo
- Vwo

Daarnaast wordt er in tabel drie ook aangegeven dat er iemand is die niet heeft aangegeven wat hij/zij studeert.

De resultaten van de respondenten worden in onderstaande tabel weergegeven.

Heftig → Opleiding	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Totaal
Basisschool	0	0	0	3	4	3	4	4	13	31

Vmbo	2	1	5	3	20	60	95	61	52	299
Havo	0	0	1	0	3	11	23	32	19	89
Vwo	0	1	2	1	5	18	23	22	9	81
Totaal	2	2	8	7	32	92	145	119	93	500

Opleidingsniveau	Meest gegeven antwoord	Gemiddeld
Basisschool	10	8.32
Vmbo	8	8.06
Havo	9	8.48
Vwo	8	7.95

In de bovenstaande tabellen staat aangegeven wat de respondenten hebben ingevuld. In de bovenste tabel staat in de eerste kolom aangegeven wat het opleidingsniveau is. Horizontaal staat aangegeven hoeveel respondenten voor het cijfer hebben gekozen.

In de onderste tabel staat aangegeven wat het meest gegeven antwoord is en wat het gemiddelde is van de groep. Op de basisschool was het meest gegeven antwoord een tien. Het gemiddelde was daar een 8.32. op het vmbo en op het vwo werd als meest een acht gegeven. Ook gemiddeld lag het rond een acht. De havo leerlingen gaven als meest een negen. Hun gemiddelde was een 8.48.

“Welke onderdelen van de voorlichtingen worden als meest nuttig ervaren?”

Onderdeel	Aantal	Percentage
Informatie stichting	82	5.5%
Informatie loverboy(s)	328	21.9%
Filmpje loverboys(s)	65	4.3%
Facebook 'Jenny'	237	15.8%
Verhaal 'Vlinder'	213	14.2%
Informatie lovergirl(s)	159	10.6%
Filmpje lovergirl	51	3.4%
Leeftijd loverboys	43	2.9%
Kenmerken slachtoffers	123	8.2%
Jongen in handen van loverboys	200	13.3%
Totaal	1503	100%

De respondenten kregen de vraag om van bovenstaande onderdelen de drie meest nuttige onderdelen aan te geven. In totaal hebben 501 respondenten deze vraag beantwoord. Hierdoor komt het totaal aantal op 1503 te staan aangezien ze drie onderdelen moesten aangeven. In de eerste kolom staan de onderdelen beschreven. De tweede kolom geeft aan hoeveel mensen dit onderdeel hebben aangegeven. De laatste kolom geeft aan hoeveel procent dit is.

“Welke veranderingen willen de jongeren gaan maken na het krijgen van de voorlichting?”

In overleg met Lia (docentbegeleider vanuit de Hogeschool Leiden) is er besloten om bij deze vraag alleen te kijken tussen de verschillen in opleidingsniveau. Er wordt dus gekeken naar welke veranderingen de jongeren willen maken waarbij onderscheid wordt gemaakt in opleidingsniveau (en niet in geslacht of leeftijd).

Veranderingen die basisschool leerlingen willen gaan doorvoeren.

Onderwerp	Aantal keer geantwoord	Percentage
Social media (Facebook, Twitter, Instragram) beter beveiligen.	16	50.0%
Webcam afplakken	8	25.0%
Beter op signalen letten van andere	7	21.9%
Beter opletten met onbekende mensen	5	15.6%
Ingrijpen bij gevaar	1	3.1%

Veranderingen die vmbo leerlingen willen gaan doorvoeren.

Onderwerp	Aantal keer geantwoord	Percentage
Social media (Facebook, Twitter, Instragram) beter beveiligen.	104	34.8%
Beter opletten op het internet (niet praten met vreemden, geen vreemden toevoegen enzovoorts).	45	15.1%
Beter op signalen letten van andere	39	13.0%
Webcam afplakken	35	11.7%
Niet met vreemden praten	15	5.0%
Niet schelden met 'hoer'	6	2.0%
Niet pesten	2	0.7%
Mobiele nummer van internet afhaken	2	0.7%
StopLoveboysNU volgen op Facebook	1	0.3%
Beter opletten voor lovergirls	1	0.3%

Veranderingen die havo leerlingen willen gaan doorvoeren.

Onderwerp	Aantal keer geantwoord	Percentage
Social media (Facebook, Twitter, Instragram) beter beveiligen.	49	55.1%
Webcam afplakken	21	24.0%
Beter opletten met onbekende mensen	12	13.5%
Beter op signalen letten van andere	6	6.7%
Niet pesten	3	3.4%
Mensen die in de problemen zitten helpen	2	2.2%
Niet in aanraking komen met drugs/drugsdealers	2	2.2%
Veiliger omgaan met persoonlijke informatie	2	2.2%
Mobiele nummer van internet afhaken	1	1.1%

Veranderingen die vwo leerlingen willen gaan doorvoeren.

Onderwerp	Aantal keer geantwoord	Percentage
Social media (Facebook, Twitter, Instragram) beter beveiligen.	28	34.6%
Webcam afplakken	18	22.2%
Beter op signalen letten van andere	16	19.8%
Beter opletten met onbekende mensen	2	2.5%
Beter opletten voor lovergirls	1	1.2%

Boven iedere tabel staat aangegeven om welk niveau het gaat. In de eerste kolom staat aangegeven welke onderwerpen de leerlingen hebben ingevuld bij de openvraag. De leerlingen konden zoveel antwoorden geven als ze zouden willen. Het zou dus kunnen dat er één respondent voorkomt bij meerdere onderwerpen. Respondenten die niks hebben

ingevuld zijn niet meegenomen in deze vraag. In de laatste kolom staat het percentage aangegeven dat heeft aangegeven dat onderwerp te willen gaan uitvoeren. De percentage is berekend aan de hand van het totaal aantal respondenten. Zo waren er in totaal 32 respondenten met het opleidingsniveau basisschool. 16 respondenten gaven aan dat ze hun social media beter willen beveiligen. Dit is dus 50%. Doordat er meerdere antwoorden mogelijk zijn wordt er per onderdeel het totaalpercentage berekend en is het dus mogelijk dat het totaalpercentage boven de 100% ligt.

Bij alle opleidingsniveaus komt met het overgrote deel naar voren dat ze hun social media beter willen beveiligen. Daarnaast worden de onderdelen: webcam afplakken en beter op signalen letten bij alle opleidingsniveaus genoemd.

“Wat hebben de jongen gemist tijdens de voorlichting?”

Net als de vraag wat de jongeren willen gaan veranderen was ook deze vraag een openvraag. Ook hier wordt gekeken naar de verschillende opleidingsniveaus. Bij deze vraag hebben maar een paar respondenten gereageerd. De meeste respondenten hebben deze vraag niet ingevuld of aangegeven dat ze niks hebben gemist. De gegeven antwoorden van de overige respondenten zullen hieronder als opsomming te zien zijn.

De basisschoolleerlingen hebben niks opgegeven, daardoor kunnen daar geen resultaten van te zien zijn.

De vmbo leerlingen hebben het volgende gemist:

- Het duurde te lang;
- De eerste 10 minuten;
- Een jongen in deze situatie;
- Het vervolg van alles;
- Informatie over hoe loverboys gepakt worden;
- Hoe gaat het met de meiden in het Vlinderhuis;
- Een loverboy die zijn verhaal komt delen.

De havo leerlingen hebben het volgende gemist:

- Hoe benaderen loverboys meisjes;
- Een jongen die zijn verhaal deelt;
- Wat je tegen loverboys en lovergirls kan doen behalve erover praten;
- Film over loverboys.

De vwo leerlingen hebben het volgende gemist:

- Waar komen loverboys vooral voor
- Tip om te voorkomen dat je in handen komt
- Wat doen meisjes met jongens
- De pauze
- Namen van loverboys
- Ik heb (vlinder) Esther niet verstaan

7. Conclusie en discussie

Conclusie hoofdvraag

De voorlichting wordt over het algemeen als (zeer) heftig ervaren. Het gemiddelde van alle respondenten ligt op een ruime acht als het gaat om hoe heftig de voorlichting is. Daarbij kregen de respondenten de gelegenheid om een cijfer te geven tussen de één en een tien waarin tien het meest heftig is.

Daarnaast geeft ongeveer 90% van alle respondenten aan dat ze de voorlichting als zeer nuttig en leerzaam hebben ervaren. Deze respondenten geven de voorlichting een cijfer van een acht of hoger. 98% van de respondenten geeft aan iets (nieuws) te hebben geleerd tijdens de voorlichting.

De volgende onderdelen worden als meest nuttig ervaren:

- Informatie loverboy(s)
- Facebook verhaal Jenny
- Verhaal Vlinder
- Jongen in handen van een loverboy

Conclusie per deelvraag

“Is er een verschil meetbaar van de impact van de voorlichting tussen jongens en meisjes?”

Middels de T-Toets is er berekend dat de significantie van de heftigheid van de voorlichting gemeten bij mannen en vrouwen 7.3% is. Dit is hoger dan de gangbare overschrijdingskans van 5% en daarmee kan geconcludeerd worden dat er geen significant verschil is tussen de impact die jongens en meisjes ervaren. De jongens en meiden ervaren de voorlichting gemiddeld gezien dus even heftig.

“Is er een meetbaar verschil van de impact van de voorlichting en de leeftijd van de jongeren?”

Uit de uitslagen van het onderzoek komt naar voren dat er geen verschil is wat betreft de impact van de voorlichting en de leeftijd van de jongeren. Alle vijf de leeftijdscategorieën geven afgerond een acht als het gaat om heftigheid. De spreiding tussen het hoogst gegeven gemiddelde (leeftijdscategorie van twaalf jaar) en het laagst gegeven gemiddelde (leeftijdscategorie van 16 jaar) is 0.43. Het maakt dus niet uit hoe oud de jongeren zijn. De voorlichting wordt gemiddeld gezien dus even heftig ervaren.

“Is er een meetbaar verschil van de impact van de voorlichting met betrekking tot opleidingsniveau?”

Uit de uitslagen van het onderzoek komt naar voren dat er geen verschil is wat betreft de impact van de voorlichting en de leeftijd van de jongeren. Alle vier de categorieën geven gemiddeld en afgerond een acht. De spreiding tussen het hoogst gegeven gemiddelde (opleidingsniveau havo) en het laagst gegeven gemiddelde (opleidingsniveau vwo) is 0.53. Het maakt dus niet uit wat het opleidingsniveau van de jongeren is. De voorlichting wordt gemiddeld gezien dus even heftig ervaren.

Gezien de resultaten van het verschil in leeftijd en het verschil in opleidingsniveau kan geconcludeerd worden dat alle jongeren van bijvoorbeeld dertien jaar oud de voorlichting gemiddeld genomen even heftig ervaren ongeacht het opleidingsniveau.

“Welke onderdelen van de voorlichtingen worden als meest nuttig ervaren?”

Uit de uitslagen van het onderzoek komen vier onderdelen naar voren die als meest nuttig worden ervaren. Met 21.9% wordt de informatie over de loverboys als meest nuttig ervaren. Gevolgd door het Facebook verhaal van Jenny met 15.8%. Daarna komt met 14.2% het ervaringsverhaal van de Vlinder. Tot slot wordt met 13.3% het onderdeel dat ook jongens slachtoffer kunnen worden als nuttig ervaren.

“Welke veranderingen willen de jongeren gaan maken na het krijgen van de voorlichting?”

Met deze vraag is de gedragsintentie van de jongeren gemeten. De gedragsintentie geeft aan wat de jongeren denken te gaan veranderen in hun gedrag. Dit kan gezien worden als voornemen om bepaald gedrag wel of juist niet te gaan vertonen. Wat belangrijk is om hierbij te vermelden is dat het om een intentie gaat en dat er niet gemeten is of de jongeren het gedrag daadwerken hebben aangepast of niet.

Bij ieder opleidingsniveau komt naar voren dat de jongeren de intentie hebben om hun social media accounts te gaan beveiligen.

Ongeacht het opleidingsniveau komt ook hier naar voren dat de meeste hun social media gaan beveiligen, hun webcam gaan afplakken en dat ze beter op signalen gaan letten. Bij de vmbo en havo leerlingen komt het stuk over pesten terug. Daar geven een aantal leerlingen aan niet meer te gaan pesten. Bij de vmbo leerlingen komt daarnaast duidelijk naar voren dat ze niet meer gaan schelden met het woord 'hoer'.

“Wat hebben de jongeren gemist tijdens de voorlichting?”

Zeventien van de ruim vijfhonderd respondenten heeft gereageerd op deze vraag. Hierdoor kun je geen betrouwbare conclusie geven. In hoofdstuk zes staan de resultaten van deze zeventien respondenten beschreven.

In de bijlagen staan een aantal opvallende/opmerkelijke/bijzondere uitspraken van verschillende leerlingen.

Discussie

Bij iedere voorlichting worden dezelfde punten besproken. Er wordt wel rekening gehouden met de leeftijden van de deelnemers tijdens de voorlichting. De voorlichting in groep acht wordt minder heftig gegeven dan de voorlichting die we geven aan zestienjarige. Doordat de voorlichting deels wordt aangepast hopen we bij iedereen een zelfde impact achter te laten. Uit de resultaten blijkt dat dit ook klopt. Alle leeftijden geven gemiddeld een acht voor de heftigheid van de voorlichting. Hieruit blijkt dat de voorlichting door de aanpassingen voor iedereen gemiddeld gezien even heftig is.

Wat goed is om te realiseren is dat de gegevens altijd gemiddelde cijfers zijn. Er zullen altijd respondenten bij zitten waarvan ze de voorlichting heel heftig hebben ervaren, maar ook deelnemers die de voorlichting totaal niet heftig hebben ervaren.

Na de voorlichting werd kort uitgelegd waarom deze enquête werd gehouden. Daarbij gaven sommige leerlingen al aan dat ze dus ook nepgegevens konden invullen, omdat het anoniem is. Mocht dit gebeurd zijn dan kan dit de betrouwbaarheid van het onderzoek verlagen, maar aangezien het onderzoek een hoog aantal respondenten heeft zal dit niet/nauwelijks invloed hebben op de gegevens.

In de enquête stonden twee open vragen. Bij de eerste open vraag wordt gevraagd of de respondenten iets gaan veranderen. Er worden dan een aantal ideeën genoemd. Uit de resultaten blijkt dat deze voorgestelde ideeën veel worden genoemd. Het is mogelijk dat

de respondenten hierdoor zelf niet meer zijn gaan nadenken, maar gewoon zijn gaan kiezen uit die voorbedachte ideeën. Daarnaast is het ook mogelijk dat ze door de ideeën een beeld hebben gekregen wat ze willen veranderen en ze daarmee meer aan het denken heeft gezet voor andere ideeën.

Voor de praktijk is het goed om te weten dat de voorlichting voor iedereen gemiddeld gezien als even nuttig en heftig wordt ervaren. Er zijn geen verschillen in geslacht, IQ of leeftijd die de voorlichting meer of minder nuttig en heftig ervaren.

Er zijn verschillende theorieën die gaan over het geven van heftige voorlichtingen. Zie ook hoofdstuk 4: Theorie. Daarbij zijn voor- en tegenstanders van het geven van heftige voorlichtingen. Uit dit onderzoek komt naar voren dat de voorlichting als heftig wordt ervaren, maar dat ook 98% van de respondenten iets (nieuws) heeft geleerd. En ruim 90% van de respondenten geeft het cijfer acht of hoger als het gaat om de kwaliteit en leerzaamheid van het onderzoek. Hieruit kan vanuit dit onderzoek geconcludeerd worden dat een heftige voorlichting goed samen kan gaan met leerzaam en gedragsverandering.

Kritische blik

Tijdens het inlezen kwam al snel naar voren dat er weinig tot geen cijfers bekend zijn met betrekking tot de loverboyproblematiek. De ene organisatie geeft schattingen van 1000 vrouwelijke slachtoffers per jaar en de andere organisatie geeft aan dat er jaar tientallen vrouwen zich melden als slachtoffer. Zoals eerder aangegeven is het dark number met betrekking tot deze problematiek hoog. Dit houdt in dat het veel meer voorkomt dan dat de cijfers aangeven.

8. Aanbevelingen en suggesties

Hieronder volgen een aantal aanbevelingen/suggesties/adviezen vanuit de onderzoeker naar de stichting StopLoveboysNU.

1. Bewaar de vier genoemde meeste leerzame/nuttige punten in de voorlichting. De respondenten geven aan dat ze een aantal punten erg nuttig en leerzaam vinden. Het gaat hier om: informatie over loveboys, het Facebook verhaal van Jenny, het ervaringsverhaal van een Vlinder en het verhaal van een jongen die slachtoffer wordt van een loveboy. Mochten er aanpassingen komen in de voorlichting bedenk dan dat dit de onderwerpen waren die zijn ervaren als meest nuttig en leerzaam.
2. Een suggestie is om een onderzoek te laten doen hoe het kan dat in de literatuur veel wordt gesproken over het geven van een heftig onderzoek. Het gaat dan met name om het feit dat het niet effectief is om een heftige voorlichting te geven, omdat de deelnemers hun gedrag dan niet zullen gaan veranderen. Uit dit onderzoek blijkt dat de respondenten veel hebben geleerd tijdens de voorlichting, het een goede en nuttige voorlichting vonden en het ook heftig vonden. Daarnaast geven ze aan veel te willen gaan veranderen (gedragsintentie). De gedragsintentie bij de respondenten is dus hoog. Een ander onderzoek zou kunnen uitwijzen wat de leerlingen daadwerkelijk hebben veranderd of dat het alleen maar loze beloftes waren. En hoe komt het dat deze voorlichting wel als nuttig wordt ervaren terwijl het in veel wetenschappelijke literatuur wordt beschreven als nutteloos.
3. Een andere suggestie is om het onderzoek te doen bij een andere doelgroep.
4. Tot slot is een suggestie om een onderzoek te doen naar hoe de leraren het hebben ervaren en ook te kijken naar de leraar ervaart dat de groep heeft gereageerd op de voorlichtingen.

Literatuur

Baarda et al. (2012). Basisboek Methoden en Technieken: Kwantitatief praktijkgericht onderzoek op wetenschappelijke basis. (5e druk). Groningen: Noordhoff.

Brinkman, J. (2011). Cijfers spreken: Overtuigen met onderzoek en statistiek. (5^e druk). Groningen: Noordhoff.

Brug, J., Assema, van. P., & Lechner, L. (2008). Gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering: Een planmatige aanpak. Assen: Van Gorcum.

Craeynest, P. (2013). *Psychologie van de levensloop*. Den Haag: Acco.

Dijke, van. A., & Terpstra, L. (2005). *Loveboys: feiten en cijfers een quick scan*. Amsterdam: SWP.

Feldman, R.S. (2013). *Ontwikkelingspsychologie*. Amsterdam: Pearson.

Huizingh, E. (2008). *Inleiding SPSS 16.0: voor windows en data entry*. Den Haag: academic service.

Peters, G., Ruiten, R., Kessels, L., & Kok, G. (2013). *Angstaanjagende voorlichting: niet effectief, maar desondanks wordt het nog gebruikt*. Tsg, jaargang 91 (nummer 1), p. 15-17.

Peters, G., Ruiten, R., Kessels, L., Kok, G., & Mevissen, F. (2013). *Zijn er alternatieven voor angstaanjagende voorlichting? Gebruik Intervention Mapping*. Tsg, jaargang 91 (nummer 3), p. 145-146.

Rijksoverheid. (z.d.). Overheidscommunicaties kwantitatief onderzoek. Geraadpleegd op 5 maart 2014, van <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/overheidscommunicatie/informatie-voor-professionals/communicatieonderzoek/kwantitatief-onderzoek>

Bijlagen

Enquête

Enquête voorlichting loverboys

1. Wat is je geslacht?
  - Man
  - Vrouw

2. Wat is je leeftijd? ..... jaar

3. Wat is je huidige opleidingsniveau?
  - Basisschool
  - vmbo
  - havo
  - vwo
  - mbo
  - hbo
  - wo (universiteit)
  - anders, namelijk: .....

4. Welke **drie** onderdelen vond je het **meest** leerzaam tijdens de voorlichting?
  - Informatie over de stichting
  - Informatie loverboy(s)
  - Filmpje loverboy
  - Facebook verhaal 'Jenny'
  - Verhaal 'Vlinder' (ervaringsverhaal)
  - Informatie lovergirl(s)
  - Filmpje lovergirl
  - Leeftijd van loverboys
  - Kenmerken slachtoffers
  - Verhaal jongen in handen van een loverboy

5. Hoe goed (nuttig/leerzaam) vond je de voorlichting?
(Op schaal van 1 – 10 waarbij 1 helemaal niet goed is en 10 heel goed)
1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

6. Hoe heftig vond je de voorlichting?
(1 is helemaal niet heftig en 10 is heel heftig)
1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

7. Heb je iets (nieuws) geleerd tijdens de voorlichting?
  - Ja
  - Nee

8. Wat zijn de dingen die je gaat veranderen na deze voorlichting? (zoals: social media beter beveiligen, webcam afplakken, beter op signalen letten enzovoort)

.....

.....

.....

7. Wat heb je gemist tijdens de voorlichting?

.....

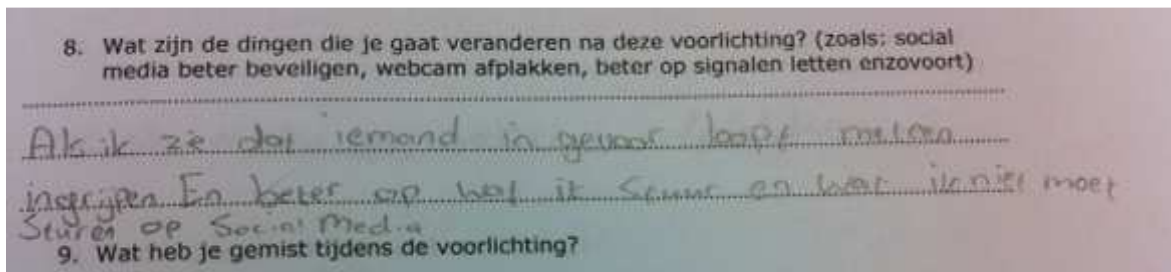
.....

.....

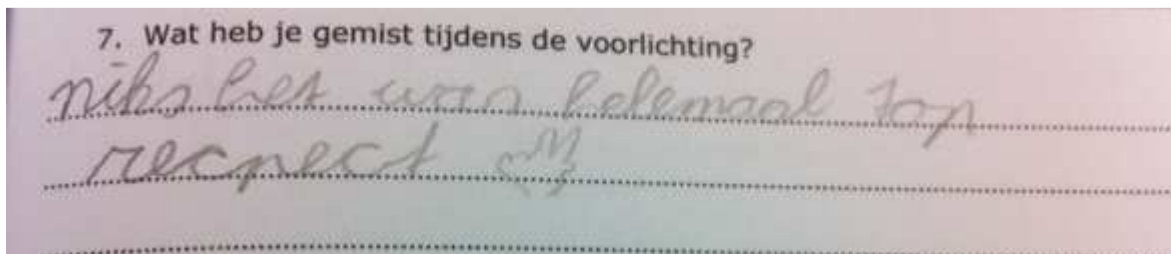
Bedankt voor het invullen!

Reacties van respondenten

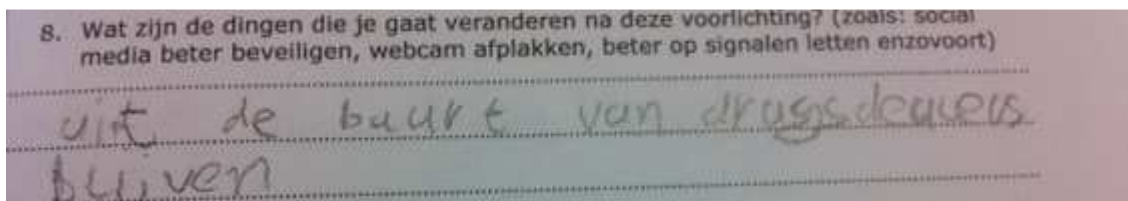
Hieronder staan een aantal foto's van gemaakte vragen uit enquêtes die zijn ingevuld door de respondenten.

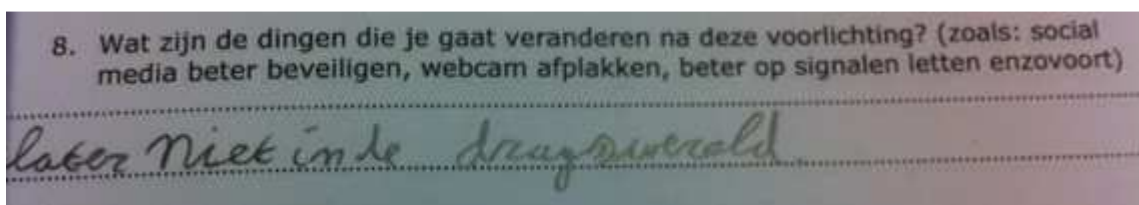
* Als ik zie dat iemand in gevaar loopt meteen ingrijpen. En beter op wat ik stuur en wat ik niet moet sturen op social media.

* Niks het was helemaal top respect (peace teken)

* Uit de buurt van drugsdealers blijven

* Later niet in de drugswereld

8. Wat zijn de dingen die je gaat veranderen na deze voorlichting? (zoals: social media beter beveiligen, webcam afplakken, beter op signalen letten enzovoort)

Ik heb alles al beveiligd en deel van alles met mijn moeder.

* Ik heb alles al beveiligd en deel van alles met mijn moeder

8. Wat zijn de dingen die je gaat veranderen na deze voorlichting? (zoals: social media beter beveiligen, webcam afplakken, beter op signalen letten enzovoort)

ik wil proberen het gepest in de klas te stoppen want alle jongens hebben een meisje weggepest door steeds hoer te zeggen tegen haar

9. Wat heb je gemist tijdens de voorlichting?

* Ik wil proberen het gepest in de klas te stoppen want alle jongens hebben een meisje weggepest door steeds hoer te zeggen tegen haar!

lyna niks alleen wel indruk als je mensen met die gelyk up

bedankt voor dit heeft veel mensen geraakt

Bedankt voor het invullen!

* Bedankt voor dit heeft veel mensen geraakt

9. Wat heb je gemist tijdens de voorlichting?

niks het was indrukwekkend

* Niks het was indrukwekkend

9. Wat heb je gemist tijdens de voorlichting?

niks helemaal geweldig! vooral de verhalen hebben mij geraakt.

* Niks, helemaal geweldig! Vooral de verhalen hebben mij geraakt.

9. Wat heb je gemist tijdens de voorlichting?

niks het was heel heftig maar interessant

* Niks het was heel heftig maar interessant

8. Wat zijn de dingen die je gaat veranderen na deze voorlichting (bijv. media beter beveiligen, webcam afplakken, beter op signalen letten enzovoort)

n. Het is ik kende het verhaal al want ben heel veel op Skype

* Niet veel ik kende het verhaal al want ben heel veel op Skype.

9. Wat heb je gemist tijdens de voorlichting?

een loverboy zelf zijn verhaal of hij gedwongen werd ofzo

Bedankt voor het invullen!

* Een loverboy zelf zijn verhaal of hij gedwongen werd ofzo.